

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ

È È Α.Ε. κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 64846/09)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

12 Ιουνίου 2012

Η παρούσα απόφαση είναι οριστική. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

**Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES
DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION
SERVICE, ATHENS**

Στην υπόθεση **È È Α .Ε. κατά Ελλάδας,**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε Επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Anatoly Kovler, *πρόεδρος,*

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Λινό-Αλέξανδρο Σισιλιάνο, *δικαστές,*

και André Wampach, *αναπληρωτής γραμματέας τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 22 Μαΐου 2012,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 64846/09) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από μία ανώνυμη εταιρία, την **È È Α.Ε.** (« η προσφεύγουσα»), η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 28 Νοεμβρίου 2009 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα, η οποία τελεί υπό καθεστώς εκκαθάρισης, εκπροσωπείται από τους εκκαθαριστές της, κύριο Ι. Κούρτη και κυρία Μ. Κούρτη. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κυρία Γ. Παπαδάκη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Ρ. Χατζηπαύλου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 24 Ιουνίου 2010, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Το 1992, το υπουργείο Γεωργίας υπέγραψε μία σύμβαση με την προσφεύγουσα εταιρία για την αποθήκευση και διαχείριση σιτηρών για το εμπορικό έτος 1992-1993.

5. Με τις αποφάσεις αριθ. 217323/18.12.1995 και 134001/17.1.1997, η Γενική Διεύθυνση διαχείρισης αγορών γεωργικών προϊόντων καταλόγισε σε βάρος της προσφεύγουσας εταιρίας τα ποσά των 89.939.877 δραχμών (263.947 ευρώ) και 9.468.194 δραχμών (27.786 ευρώ) αντίστοιχα, για το έλλειμμα που δημιουργήθηκε λόγω ποιοτικής υποβάθμισης του σίτου που η προσφεύγουσα εταιρία είχε αναλάβει να αποθηκεύσει και να διαχειρίζεται στα σιλό της. Στις 21 Οκτωβρίου 1999, οι φορολογικές αρχές κάλεσαν την προσφεύγουσα εταιρία να καταβάλει το συνολικό ποσό των 101.295.189 δραχμών (297.271 ευρώ) για τη ληξιπρόθεσμη οφειλή της.

6. Στις 22 Νοεμβρίου 1999, επικαλούμενη λόγους ανωτέρας βίας, σχετιζόμενους με τις άσχημες μετεωρολογικές συνθήκες του έτους 1995, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε ανακοπή κατά των προαναφερόμενων καταλογιστικών πράξεων.

7. Στις 31 Μαΐου 2000, το μονομελές διοικητικό πρωτοδικείο Αθηνών έκανε δεκτή την ανακοπή (απόφαση αριθ. 2116/2000).

8. Στις 21 Σεπτεμβρίου 2000, το Δημόσιο άσκησε έφεση.

9. Στις 30 Νοεμβρίου 2001, το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο Αθηνών, συνεδριάζοντας ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, απέρριψε την έφεση (απόφαση αριθ. 8248/2001).

10. Στις 11 Μαρτίου 2002, το Δημόσιο άσκησε αίτηση αναίρεσης.

11. Στις 12 Ιουνίου 2003, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκανε δεκτή την αίτηση, αναίρεσε την προσβληθείσα απόφαση, εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση αριθ. 2116/2000 και, κρίνοντας ότι η ανακοπή της προσφεύγουσας εταιρίας συνιστούσε περισσότερο έφεση κατά των καταλογιστικών πράξεων, παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (απόφαση αριθ. 1621/2003).

12. Στις 17 Μαΐου 2005, το τέταρτο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου απέρριψε την ανακοπή της προσφεύγουσας εταιρίας κατά των καταλογιστικών πράξεων (απόφαση αριθ. 992/2005).

13. Στις 2 Μαΐου 2006, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε αίτηση αναίρεσης.

14. Στις 30 Ιουνίου 2009, η ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου απέρριψε την αίτηση (απόφαση αριθ. 2280/2009). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα εταιρία στις 23 Οκτωβρίου 2009.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

15. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).»

16. Η Κυβέρνηση δεν υπέβαλε παρατηρήσεις.

17. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 22 Νοεμβρίου 1999, με την κατάθεση της ανακοπής της προσφεύγουσας ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου, και περατώθηκε στις 23 Οκτωβρίου 2009, με την κοινοποίηση της απόφασης αριθ. 2280/2009 της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Διήρκεσε επομένως δέκα έτη περίπου για πέντε βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

18. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 (α) της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

19. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μίας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και της σημασίας της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

20. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με αυτό της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη υπόθεση *Frydlender*).

21. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση περί «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

22. Επικαλούμενη το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, η προσφεύγουσα παραπονείται για το δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας. Εκτιμά ότι η υπόθεσή της δεν εξετάστηκε με αμερόληπτο και ανεξάρτητο τρόπο και ότι τα επιληφθέντα δικαστήρια μερολήπησαν υπέρ της αντίδικης πλευράς, του Δημοσίου.

23. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων στην κατοχή του, το Δικαστήριο, στο μέτρο που είναι αρμόδιο να εξετάσει τους διατυπωθέντες ισχυρισμούς, δε διέκρινε καμία ένδειξη παραβίασης των δικαιωμάτων και ελευθεριών που εγγυάται η Σύμβαση ή τα Πρωτόκολλά της.

24. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

25. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού

Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

26. Η προσφεύγουσα αξιώνει διάφορα ποσά για την υλική ζημία που υποστηρίζει ότι υπέστη. Αξιώνει επιπλέον 300.000 ευρώ για ηθική βλάβη.

27. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα για υλική ζημία. Υποστηρίζει επιπλέον ότι το αιτούμενο ποσό για ηθική βλάβη είναι υπερβολικό και ότι, σε κάθε περίπτωση, τυχόν διαπίστωση παραβίασης θα συνιστούσε από μόνη της επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

28. Το Δικαστήριο δε διακρίνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και της επικαλούμενης υλικής ζημίας και απορρίπτει αυτό το αίτημα. Απεναντίας, εκτιμά ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στην προσφεύγουσα 2.000 ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

29. Η προσφεύγουσα ζητεί ομοίως 10.000 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και 3.000 ευρώ για εκείνα στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Προσκομίζει διάφορα τιμολόγια που αφορούν τη διαδικασία ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Ωστόσο, δεν προσκόμισε δικαιολογητικά αναφορικά με τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου.

30. Η Κυβέρνηση αντικρούει αυτές τις αξιώσεις.

31. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδα* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI). Λαμβανομένων υπόψη των εγγράφων στην κατοχή του και της νομολογίας του, το Δικαστήριο απορρίπτει το αίτημα περί εξόδων και δικαστικής δαπάνης.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

32. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και अपαράδεκτη κατά τα λοιπά.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.
3. *Αποφαίνεται*
  - α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στην προσφεύγουσα, εντός τριών μηνών, 2.000 (δύο χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσ αυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσ αυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 12 Ιουνίου 2012, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

André Wampach

Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)

Anatoly Kovler

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 29 Ιουνίου 2012.

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος